

Rommelasperges bouwen

Ervaringen van tewerkgestelden uit Eindhoven in Domburg, 1944

Het bouwen van deze stellages was onze taak: de stammen de grond in heien en daaraan met bouten de lange oplopende, wat dunnere stammen bevestigen. Dat heien kon alleen bij eb gedaan worden, zodat onze werktijden elke dag iets opschoven en er bijvoorbeeld ook in de voornacht bij maanlicht gewerkt moest worden, of soms héél vroeg in de morgen bij het ochtendgloren. Zeker als je moest werken bij nog maar net terugtrekkend water was het geen pretje. Je zakte steeds wat weg in het natte zand en je stond eigenlijk in modderig water. Het zoute water was een aanslag op je schoenen en het was ook koud. Sommigen werkten op blote voeten. De hei-installatie was bepaald geen voorbeeld van hoogstaande techniek: een hoge houten driepoot met katrol en daarover een touw met het heiblok. Het trekeinde van het touw splitste zich in drie dunnere waaraan een dwarshout was bevestigd. Aan elk dwarshout stonden twee 'dwangarbeiders'; we moesten met zes man tegelijken goed op de maat het heiblok omhoog trekken en laten vieren. Zo werd de Westwall versterkt!

Brandspuit

Dat heien werkte echter niet als er zich onder het zand een leemlaag bevond. Zo'n laag is een verende spons en die duwt met dezelfde kracht terug. Dan was de oplossing: eerst met een krachtige waterstraal de leemlaag doorboren en dan de boomstam erin. Het eerste materieel waarmee dat moest gebeuren, was de motorbrandspuit die van de gemeente gevorderd was. Maar nadat vader in een onbewaakt ogenblik wat zand in een vitaal onderdeel had gedeponeerd, was die spuit niet meer operationeel en moest er een vervangend toestel komen. Dat kwam er ook. Er werd gezegd dat het een oude brandspuit was die uit het museum in Middelburg was gehaald. Een toestel dus dat sinds onheuglijke tijden alleen maar bedoeld was geweest om naar te kijken! Maar wat onze voorvaders konden, dat moesten wij ook kunnen: met vier man aan de dwarshouten, omhoog, omlaag, net zolang als nodig was om een gat in de leemlaag te forceren. Op de bevestigingspunten van standers en liggers moesten, als de verticale stammen uiteindelijk in het zand stonden, gaten geboord worden. Dat deden we met handboren met verlengde steel: zeker vijftig centimeter lang. Met twee handen aan het dwarshandvat, slag voor slag door het verse hout. Door die gaten werd een lange bout met aan beide kanten een moer aangebracht. Menigmaal begaf de boor het door een knoest in het hout of een ongelukkige beweging van de boorder. Dan moest een soldaat per fiets naar een naburig dorp om beide stukken (als de boor tenminste niet muurvast was komen te zitten) weer aan elkaar te lassen. Het leger had geen reserve-exemplaren. Al die haperingen zorgden steeds voor vertragingen en er waren dus uren dat er niet gewerkt kon worden. Dat gaf - mede gezien het heiblok en de brandspuit - niet veel vertrouwen in de onoverwinnelijkheid van de Wehrmacht.

Contact met het thuisfront

We konden wel naar huis schrijven en dat deden we dikwijls. In een van onze brieven vroegen we om een doos sacharine, een schaars artikel waarnaar veel vraag was en waarin wij met vergunning handelden. We verkochten de doos voor een flinke prijs aan een lunchroomhouder in Domburg. Met de opbrengst konden we het ons veroorloven om in de bovenzaal van zijn zaak heerlijke pannenkoeken te eten, gebakken van de allerbeste Zeeuwse bloem en met echte suiker. Er was ook nog een (clandestiene) borrel te verkrijgen.

Bron: Eindhovenaren in Domburg (F.J.M. Pasteels) – De Wete nr. 4 , 2005